

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/96/2018
Identifikačné číslo spisu:	5808899563
Dátum vydania rozhodnutia:	06.12.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5808899563.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, so sídlom v Tvrdošíne, Trojičné námestie 185, 2/ V. V. D., bývajúceho v U., R. XXX, obaja zastúpení JUDr. Veronikou Leppovou, advokátkou v Tvrdošíne, Medvedzie 45/19, proti žalovaným 1/ I. D. F., bývajúcemu v W., D. XXX, 2/ PROFISTAV-MM, s. r. o., so sídlom v Trstenej, Osadská 679/15, IČO: 36 399 752, zastúpenej JUDr. Petrom Vévurkom, advokátom so sídlom v Námestove, Ul. Mieru 312/13, o vypratanie pozemku, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 37/2008, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. októbra 2015 sp. zn. 5 Co 189/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom z 12. januára 2015 č. k. 5 C 37/2008-626 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby bola žalovanému 1/ uložená povinnosť vypratať pozemky, a to časť PKN parc. č. XXXX/a, zapísanej v PKN vložke č. XXX katastrálne územie B., ktorá je identická s CKN parcelou č. XXXXX/XX ostatné plochy o výmere 1515 m², C KN parcelou č. XXXXX/XX - ostatné plochy o výmere 486 m², C KN parcelou č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 27 m², C KN parcelou č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 15 m², C KN parcelou č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 82 m², C KN parcelou č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 43 m² a C KN parcelou č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 308 m², ktoré boli zamerané geometrickým plánom V. N. W. č. 33/2005, a zároveň rozhodol, že o trovách konania rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vec právne posúdil podľa § 123, § 126 ods. 1 a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako i ustanovenia § 9 zákona č. 2/1958 Sb.n. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov (ďalej len „zákon č. 2/1958 Sb.n. SNR“). Súd prvej inštancie v odôvodnení okrem iného uviedol, že žalobca 2/ nepredložil do vyhlásenia rozsudku žiadnu darovaciu ani inú zmluvu, ktorá by preukazovala jeho

vlastníctvo k pozemku. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ konštatoval, že tento sa nedomáhal vypratania pozemku vzhľadom na svoje postavenie pozemkového spoločenstva, v rámci ktorého je jeho úlohou hospodáriť so spoločnou nehnuteľnosťou a spravovať ju, ale na základe tvrdenia, že je vlastníkom, čo však v konaní nepreukázal. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na § 9 zákona č. 2/1958 Sb.n. SNR, v zmysle ktorého sa vlastníkom predmetného lesného pozemku stali jednotliví členovia zrušeného útvaru - pozemkového spoločenstva Bývalí urbárski vlastníci spoločného majetku Tvrdošín (ďalej len „Útvar“). Žalobca 1/ ako právnická osoba potom nemôže byť právnym nástupcom vlastníka, zapísaného v pozemkovej knihe, pretože zákonom č. 2/1958 Sb.n. SNR sa jeho vlastníctvo pretransformovalo na vlastníctvo jednotlivých členov urbáru. Súd prvej inštancie dodal, že žalobca 1/ nijakým spôsobom nepreukázal (napr. zoznamom svojich členov, resp. členov zrušeného Útvaru), že jeho jednotliví členovia sú totožní s členmi pôvodného spoločenstva, resp. sú ich právnymi nástupcami. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Žiline rozsudkom z 27. októbra 2015 sp. zn. 5 Co 189/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil aj s odôvodnením prvoinštančného rozsudku a preto sa v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. obmedzil len na konštatovanie správnosti odôvodnenia prvoinštančného rozsudku. Skonštatoval, že súd prvej inštancie jasne a zrozumiteľne odôvodnil, v čom videl nedostatok aktívnej vecnej legitímácie oboch žalobcov, pre ktorú skutočnosť žalobný návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 4 v spojení s § 151 ods. 3 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ a § 238 ods. 2 O.s.p. Dovolanie odôvodnili tým, že konanie súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedli, že odvolací súd svoje odôvodnenie doslova skopíroval z odôvodnenia prvoinštančného súdu a vôbec sa nezaoberal a neakceptoval ich odvolanie a navrhnuté dôkazy, čo bolo v príkrom rozpore so závermi uvedenými v rozsudku najvyššieho súdu vydaného v rámci tohto konania. Súd nižších inštancií nekonali v intenciách zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu. Vo vzťahu k aktívnej legitímácii žalobcu 2/ dovolatelia uviedli, že ako vyplýva zo zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, V. V. D. ako predseda urbáru Tvrdošín musel byť vlastníkom podielu na spoločnom nedeliteľnom majetku, pretože predsedom urbáru môže byť iba spoluvlastník spoločného urbárskeho majetku. Jeho aktívna legitímácia v danom spore bola preto preukázaná. Dovolaní konštatovali, že súdy nižších inštancií dospeli na základe vykonaného dokazovania k odlišnému právnemu záveru ako najvyšší súd, pričom nesprávnosť právneho posúdenia sa týkala otázky vlastníctva urbárskych pozemkov a právneho nástupníctva žalobcu 1/ po Útvare. Taktiež súdy nesprávne právne posúdili postavenie jeho členov ako podielnikov spoločného urbárskeho majetku a postavenie súčasných členov žalobcu 1/. Dovolaní tiež poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 194/2012 (ďalej len „Nález“), ktorým bolo v obdobnej vlastníckej právnej veci konštatované porušenie práva žalobcu 2/ na ochranu vlastníctva a ďalších práv. Ústavný súd v uvedenom Náleze okrem iného konštatoval, že vlastníkom nehnuteľností zapísaných v PKN vložke č. XXX katastrálne územie B. bol Útvar ako právnická osoba, pričom jeho členom - jednotlivým fyzickým osobám - patrili len príslušné podiely na spoločnom majetku. Taktiež dovolatelia poukázali na záver ústavného súdu, podľa ktorého je žalobca 1/ právnym nástupcom Útvaru a v ktorého prípade nejde o novovytvorený subjekt v zmysle § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 181/1995 Zb. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 181/1995 Zb.“). Dovolaní konštatovali, že v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu ide o tzv. prekvapivé rozhodnutie, čím došlo k porušeniu zásady právnej istoty účastníkov konania, ktorej súčasťou je i predvídateľnosť súdnych rozhodnutí. Poukázali na nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, čoho následkom je jeho nepreskúmateľnosť. V ďalšej rozsiahlej časti dovolania dovolatelia rovnako ako vo svojom odvolaní popísali historické súvislosti urbárskeho majetku v Tvrdošine, z čoho sami vyvodzovali, že Útvar mal právnu subjektivitu a urbárske nehnuteľnosti boli jednoznačne v jeho vlastníctve a nie v podielovom spoluvlastníctve jeho členov a zároveň, že žalobca 1/ je právnym nástupcom Útvaru, pretože jeho činnosť bola obnovená už v roku 1991, najmä s ohľadom na § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 181/1995 Zb.

Dovolatelia navrhli rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie žalobcov je v celom rozsahu nedôvodné. Všetky argumenty žalobcov už boli opakovane preskúmané súdmi, pričom odvolací súd sa dôsledne vysporiadal s danou problematikou, a teda nie je daný dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Uviedla, že toto ustanovenie možno dávať do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym posúdením veci. Keďže konanie súdov oboch inštancií nie je postihnuté ani jednou z procesných väd podľa § 237 ods. 1 O.s.p., dovolanie žalobcov nie je dôvodné. Navrhla preto, aby najvyšší súd dovolanie žalobcov zamietol a zaviazal ich k náhrade trov dovolacieho konania.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z.z., ďalej len „C.s.p.“). Najvyšší súd, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p. (podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie v prejednávanej veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O.s.p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C.s.p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1, 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C.s.p.).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

7. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

10. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je

dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

11. Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Obligatórne, bez ohľadu na dovolacie námietky (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami len vtedy, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

12. Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

13. Dovolatelia vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietali a tieto vady nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

14. Vzhľadom na námietky dovolateľov a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd kládol dôraz na skúmanie tej vady, ktorej existenciu dovolatelia v dovolaní namietali (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to , že im bola odňatá možnosť konať pred súdom, lebo opätovne nedošlo zo strany súdov nižších inštancií k riadnemu a vyčerpávajúcemu odôvodneniu ich rozhodnutí, ako aj, že ich rozhodnutia boli prekvapivé, pretože rozhodli odlišne od právnych záverov Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovených v jeho uznesení sp. zn. III. ÚS 194/2012, na ktorý poukazovali a ktorým sa súdy nižších inštancií nezaoberali.

15. Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) už dávnejšie považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za „inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V preskúmvanej veci obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len takých ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry EŠLP. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

16. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že všeobecný súd (súd prvej inštancie a odvolací súd) nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

17. Dovolatelia nedôvodne argumentujú, že rozhodnutia súdov nižších inštancií sú nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov; ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o taký prípad tu ale nešlo). Z hľadiska náležitostí vyžadovaných ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., na riadne odôvodnenie rozsudku je postačujúce, ak súd

v odôvodnení stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia. V danom prípade treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

18. K námietke dovolateľov, že odvolací súd sa nevyjadril k dôvodom obsiahnutým v ich odvolaní, je potrebné uviesť, že obsahovou zložkou každého odvolania sú odvolacie námietky, podstatu ktorých logicky a nevyhnutne tvorí vždy argumentácia odvolateľa, že postup súdu alebo jeho rozhodnutie sú z toho - ktorého dôvodu nesprávne. Pokiaľ by za správny mal byť považovaný názor, že odvolací súd musí vždy reagovať úplne na všetky dôvody odvolania, bolo by ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. nepoužiteľné. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak sú splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky sú splnené, má aplikácia § 219 ods. 2 O.s.p. oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Treba dodať, že aplikáciou § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd vyjadruje nielen svoj záver, že napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za vecne správne, ale zároveň (i keď bez výslovného vyjadrenia) aj záver, že námietky vznesené v odvolaní nie sú dôvodné, právne významné alebo spôsobilé spochybniť správnosť záverov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie.

19. V danom prípade zo spisu vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že obe vyššie uvedené podmienky aplikácie § 219 ods. 2 O.s.p. sú splnené. Postup pri aplikácii ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p., ktorý zvolil odvolací súd, nevykazuje znaky procesnej vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p..

20. Po preskúmaní obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie uvádza podrobne skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská oboch procesných strán k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Celkom jednoznačne z neho vyplýva, ako odvolací súd rozhodol, na ktoré skutkové okolnosti vzal zreteľ a ako ich právne posúdil. Z jeho odôvodnenia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia relevantných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

21. Podľa dovolateľov došlo v konaní k odňatiu ich možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. prekvapivým odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, pretože nerešpektovali závery Nálezu, ktorým bolo v obdobnej vlastníckej právnej veci konštatované porušenie práva žalobcu 2/ na ochranu vlastníctva a ďalších práv.

22. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie, resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietať správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie nevzniká ani prekvapujúco, ani nečakane - súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. So zreteľom na vyššie uvedené nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie ani prekvapujúce, ani nečakané. Postupom súdov preto nedošlo k namietanej vade podľa § 237 písm. f/

O.s.p.

23. Vzhľadom na obsah dovolania zostávalo posúdiť, či dovolanie nie je prípustné podľa § 238 ods. 2 O.s.p. Prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 O.s.p. zakladá, ak právny názor dovolacieho súdu (súdu rozhodujúceho o mimoriadnom dovolaní), ktorý bol vyslovený v jeho zrušujúcom rozhodnutí, nebol v ďalšom konaní odvolacím súdom rešpektovaný. Toto ustanovenie sa vzťahuje na názor dovolacieho súdu, ku ktorému dospel pri skúmaní otázok tak hmotnoprávnej, ako aj procesnoprávnej povahy. Aj podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky zodpovedá ustanoveniu § 238 ods. 2 O.s.p. taký výklad, ktorý umožní meritórne posúdenie veci z hľadiska stretu odlišných právnych názorov na výklad právneho (hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho) predpisu (porovnaj II. ÚS 18/05, I. ÚS 186/2008). Ustanovenie § 243d ods. 1 O.s.p. (rovnako § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.), ktoré zakotvuje záväznosť právneho názoru zaujatého v rozhodnutí dovolacieho súdu, vedie súd nižšieho stupňa k tomu, aby neopakoval predchádzajúce nedostatky procesného alebo hmotnoprávneho charakteru.

24. V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. novembra 2001 sp. zn. 4 Cdo 47/2001 zrušil v poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu z 10. decembra 1998 sp. zn. 5 Co 1615/1998 a zároveň aj rozsudok okresného súdu z 9. júna 1998, č.k. 6 C 45/1995-157 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania bola založená výrokom odvolacieho súdu, najvyšší súd v dovolacom konaní vzhľadom na obsah dovolacej otázky hodnotil správnosť právneho posúdenia prechodu vlastníctva k pasienkom a lesom z bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov súdmi nižších stupňov. Poukázal na zákon č. 81/1949 Zb.n. SNR, ktorý upravoval právne pomery pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov. Konštatoval, že podľa § 1 citovaného zákona došlo ex lege k prechodu vlastníctva nehnuteľného majetku na jednotné roľnícke družstvá. Tento zákon však neupravoval lesný nehnuteľný majetok. Lesná pôda bola predmetom následnej právnej úpravy, a to zákona č. 2/1958 Zb.n. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov. Podľa § 2 ods. 1 tohto zákona lesy uvedených spoločenstiev sa odovzdávajú do obhospodarovania krajskej správy lesov. Vlastnícke vzťahy k lesnej pôde však ostali zachované. Ak boli súčasťou lesa aj pasienky, tieto mal výkonný orgán okresného národného výboru odovzdať do obhospodarovania jednotnému roľníckemu družstvu a ak nebolo založené, mali byť odovzdané užívateľom spoločných pasienkov. Avšak aj v tomto prípade zostali pôvodné vlastnícke vzťahy zachované. V odôvodnení ďalej uviedol, že na základe doposiaľ zisteného skutkového stavu nie je možné k otázke vlastníctva žalobcu 1/ k sporným nehnuteľnostiam zaujať konečné stanovisko. Upozornil tiež na to, že označenie nehnuteľností v žalobnom petite žalobcom 1/ je na účely súdneho konania nevyhovujúce a je v rozpore s aktuálnym stavom ako aj dôkaznými prostriedkami nachádzajúcimi sa v spise. Dovolací súd preto zaviazal súdy nižších inštancií k identifikácii bývalej parcely č. XXXXa zapísanej v pozemno-knižnom protokole č. XXX a zisteniu, o akú parcelu, akého čísla, rozlohy a druhu sa v súčasnosti jedná, a aké boli vlastnícke a užívateľské vzťahy k nej. Taktiež uviedol, že v ďalšom konaní bude potrebné vyhodnotiť aj okolnosť vzniku Jednotného roľníckeho družstva v Tvrdošíne pretvorením Spolku bývalých urbárikov v Tvrdošíne v zmysle zákona č. 69/1949 Sb., ako aj zápis v pozemno-knižnom protokole č. XXX katastrálne územie D. pod B/4 zo dňa 17. januára 1961 týkajúci sa rozhodnutia bývalého ONV, kde na základe tohto rozhodnutia bolo poznamenané obhospodarovanie aj na parcelu č. XXXX/a.

25. Po preskúmaní veci, dovolací súd zistil, že súdy nižších inštancií uvedené závery predchádzajúceho rozsudku dovolacieho súdu rešpektovali. Po vrátení veci, súd prvej inštancie začal vykonávať procesné úkony, aby odstránil nedostatok riadneho označenia nehnuteľností, ktorých vypratanie bolo predmetom konania. Následne sa zaoberal právnym posúdením vecí v intenciách vyššie uvedených záverov zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu, pričom otázku vlastníckych vzťahov posudzoval s prihliadnutím k upresnenej špecifikácii vypratávaných nehnuteľností. Dôsledne sa zaoberal posúdením, o aký druh nehnuteľností ide, či pasienky, alebo lesné pozemky a vyhodnocoval vznik, trvanie, ako aj zánik vlastníckych vzťahov k týmto nehnuteľnostiam. Keďže najvyšší súd vo svojom predchádzajúcom rozsudku nemohol vzhľadom na neurčitosť označených nehnuteľností zaujať konečný záver ohľadne

vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam, upriamil pozornosť súdov nižších inštancií na právnu úpravu, ktorú treba aplikovať v prípade, že sa jedná o nehnuteľnosti bývalých urbarialistov v závislosti od toho, o aký druh nehnuteľností pôjde. Súdov nižších inštancií potom správne z hľadiska týchto právnych predpisov posudzovali dôvodnosť uplatneného nároku. Dospeli k záveru, že sporné nehnuteľnosti mali charakter lesných pozemkov a na základe toho, potom vlastnícke vzťahy k nim hodnotili v zmysle zákona č. 2/ 1958 Sb.n. SNR a posudzovali žalobcami tvrdené právne nástupníctvo po pôvodných pozemnoknižných vlastníkov. Na základe zisteného skutkového stavu, vo svetle právnych predpisov, na ktoré ich odkázal najvyšší súd konštatovali nedôvodnosť uplatneného nároku. Vychádzajúc z týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd sa vo svojom potvrdzujúcom rozsudku neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci v jeho skoršom rozhodnutí.

26. Okrem toho, vo vzťahu k žalobcovi 2/ dovolací súd považuje za potrebné poukázať na časové súvislosti medzi zrušujúcim rozsudkom najvyššieho súdu, od právnych záverov ktorého sa mali súde nižších inštancií podľa dovolateľov odkloniť a vstupom žalobcu 2/ do konania. Súd prvej inštancie na pojednávaní 28. marca 2006 rozhodol o pristúpení V. V. D. do konania, teda už po vydaní uvedeného rozsudku najvyššieho súdu. Žalobca 2/ sa síce domáhal rovnakého nároku ako žalobca 1/, ku ktorému sa viazal zrušujúci rozsudok najvyššieho súdu, avšak jeho dôvodnosť uplatňoval na základe tvrdenia, že je právnym nástupcom svojej matky, ktorá mu darovala spoluvlastnícky podiel v nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom konania. Ďalej svoje vlastníctvo odvodzoval od skutočnosti, že je členom a štatutárnym orgánom žalobcu 1/, ktorými môže byť iba v prípade, že je spoluvlastníkom týchto nehnuteľností. Najvyšší súd sa v čase svojho predchádzajúceho rozhodovania nemal dôvod zaoberať právnym posúdením dôvodnosti nároku žalobcu 2/, nakoľko tento nebol, a ani nemohol byť predmetom jeho dovolacieho prieskumu, a odvolací súd sa tak nemohol odchýliť od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, preto u žalobcu 2/ tak neboli naplnené dôvody prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 O.s.p.

27. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti podľa § 238 ods. 2 O.s.p. Preto najvyšší súd dovolanie žalobcov ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.